

Tunnikava „SOTSIAALNE MANIPULATSIOON“

Hea õpetaja! Projekti „Targalt internetis“ raames koostasid: **Eve Liis, Kailit Taliaru, Lennart Kits** õppematerjali kogu ja tunnikava.

Õpilaste vanus: 3. ja 4. kooliaste ehk 13-19 aastased

Tunni pikkus: 3 akadeemilist tundi ehk 135 minutit

Vajalikud lisavahendid: rühmas üks arvuti ja nutiseade kaameraga (telefon, tahvel)

Teema lühiülevaade:

Sotsiaalseid mõjutusoskuseid kasutades inimeste manipuleerimine eesmärgiga panna neid midagi tegema ja/või neilt vajaliku informatsiooni kättesaamiseks.

Õpiväljundid:

Õpilane mõistab, mis on sotsiaalsed manipulatsioonisituatsioonid, oskab neid analüüsida, neist hoiduda.

Meeskonnatöö ja rollijaotus.

Stsenaariumi loomine.

Digitaalse sisu loomine, töötlemine, jagamine.

Esitlusoskus, küsimustele vastamine.

Tund 1 – Sissejuhatus

Sissejuhatuses lühidalt kirjeldada, mis on sotsiaalne manipulatsioon. Levinuimad kasutusvaldkonnad, -olukorrad.

Õpilastega vaadata üht-kaht situatsioonivideot, et neile anda aimu mingist konkreetsest oluorrast, kus sotsiaalset manipulatsiooni kasutatakse. Õpilastega arutelu olukordades, millega nemad ise on kokku puutunud.

BBC One - If High Street Shopping was like Online Shopping Age of Outrage:

<https://www.youtube.com/watch?v=PrwQ-guwvfs>

Kestus: kuni 15 minutit

Praktiline tegevus 1

Õpetaja jagab õpilased kolme-neljaliikmelistesse gruppidesse ning:

1. Õpetaja annab gruppidele vastavad situatsiooniülesanded;
  - a. Ahelkiri – sotsiaalmeedias saada edasi/kopeeri enda kontole mingi tekst, siis tuleb õnn;
  - b. Ahelkiri – sotsiaalmeedias saada edasi/kopeeri enda kontole mingi tekst, kuid tuleb õnnetus, näiteks keegi sureb ära;
  - c. Loosimised – lennupiletite/võitude loosimised, peab postitust jagama selleks, et võita;
  - d. Õngitsus e-kirjad – saabub e-kiri, kus soovitakse sulle väljastada mingi võidusumma või toode. Tuleb vastu saata kontaktandmed;
  - e. Ähvarduskiri – saabub kiri, et sinu konto parool on lekkinud. Muutmiseks klõpsa kuhugi lingile ning muuda parool;
  - f. Ähvarduskiri – saabub kiri, et sinu kohta on kogutud kompromiteerivaid andmeid ning andmete mitte levitamiseks tuleb maksta lunaraha;
  - g. Eakaaslaste manipulatsioon – mingi kindel tegevus, mida peab tegema, et võita eakaaslaste poolehoid;
2. Või õpilased arutavad ning leiavad ise enda grupile sobiva situatsiooni;

Õpilased arutavad olukordade üle, dokumenteerivad, koostavad lühikese kava (probleemi olemus, reaaleluline näide ja lahendus). Stsenaariumi kirjutamine.

Õpilased jagavad grupisisest rollid (kaameramees/animaator, näitlejad) ning lavastavad/filmivad situatsioonivideo (kui ühe ainetunni jooksul ei jõua filmida, siis vaata „Kodutöö“)

Kestus: 30 minutit

Kodutöö

Võimalus jätta filmimise protsess kodutööna.

Tund 2 - Praktiline tegevus 2

Õpilased töötlevad videot, lisavad algus- ja lõputiitrid, heli jne.

Valminud filmi üleslaadimine, turvaline jagamine.

Kestus: 45 minutit

Tund 3 - Lõpetavad tegevused

Valminud filmide vaatamine, analüüs ja tagasiside.

Kestus: 45 minutit

Lisalugemiseks õpetajale

Lugeda lisaks artikleid sotsiaalse manipulatsiooni kohta.

Näiteks:

<https://digi.geenius.ee/rubriik/uudis/sotsiaalne-manipulatsioon-kuberkaitses-alati-leidub-keegi-kes-klirikib-ebaturvalisel-lingil/>

<https://www.aripaev.ee/erilehed/2018/04/05/sotsiaalne-meedia-on-jalgimismehhanism>

Identiteedivargus- <https://www.youtube.com/watch?v=VkQZQCblnGU>

Positioneerimine- <https://www.youtube.com/watch?v=p2ypCEv2Tg8>

Sotsiaalvõrgustik- <https://www.youtube.com/watch?v=wtk9EJGFVNs>

Netilambad: <http://et.sheep.live.eu/>